

Izboljšanje pri ključnih parametrih obvladovanja pandemije

Od 16. do 22. januarja 2021

V osmem paketu pretežno z enakim naborom ukrepov

Osmi podporni paket ukrepov je bil naznanjen, preden smo pričakovali, in ne prinaša velikih presenečenj. Vsebinsko (in vrednostno) največjo podporo prinaša podaljšanje **čakanja na delo** še za 3 mesece (do aprila 2021), z možnostjo podaljšanja dvakrat za en mesec. Povračilo naj bi se po novem lahko opcijsko odmerilo tudi od bruto 2 (celotnih stroškov dela), in sicer po nekaterih neuradnih informacijah tudi v 100 % višini, kar naj bi v celoti nadomestilo nastali strošek s čakanjem na delo delodajalcem, ki ta ukrep uveljavljajo (podrobnosti tega ukrepa v času pisanja prispevka niso znane). Menimo, da je ključen razlog v tem, da število dnevno registriranih brezposelnih še vedno močno narašča (nad sezonsko prilagojeno spremembo) in je 20. januarja doseglo 91.500.

Drugi ukrepi, sicer zelo omejenim vplivom na javne finance, so neke vrste povračila za dvig minimalne plače v obdobju pol leta (5-6 mio EUR), izplačilo enkratnega solidarnostnega dodatka za dijake (3-4 mio EUR) in nekatere spregledane socialne skupine in pa koriščenje čakanja na delo tudi za nosilce kmetijskih dejavnosti, ki zaposlujejo osebe na podlagi pogodbe o zaposlitvi (manj kot 0,1 mio EUR).

Zaradi padca števila okuženih in hospitaliziranih, fleksibilnosti pri kriterijih sproščanja in tudi pritiska in pričakovanj javnosti, se nekateri zaježitveni ukrepi odpravljajo. Ponovno bo od 23. do 29. januarja v regijah z boljšimi razmerami (pretežno vse, razen jugovzhodne, posavske in goriške) mogoče kupiti blago na premičnih stojnicah za prodajo kmetijskih pridelkov in v specializiranih prodajalnah z otroškim programom. Prav tako bodo lahko pričele delati servisne delavnice, v katerih se opravljajo storitve popravil in vzdrževanja motornih vozil in koles (vulkanizerske, avtomehanične, avtoličarske ali avtokleparske delavnice, delavnice za popravilo koles). V teh regijah z boljšimi razmerami so tudi lahko odprte knjižnice, muzeji in galerije. Obstoječe omejitve glede števila strank ostajajo, ena stranka je tako dovoljena na 30 kvadratnih metrov površine. Prav tako bo tudi za blago, ki ga prodajajo specializirane otroške trgovine, veljalo, da ga lahko prodajajo le v teh in ne tudi v velikih trgovinah živilskih trgovcev. Dovoljeno bo obratovanje žičniških naprav ob upoštevanju navodil NIJZ in pod pogojem opravljenega negativnega testa.

V tem trenutku je težko predvideti, ali se bo sproščanje še nadaljevalo ali pa je le začasne narave. V evropskih državah nabor zaježitvenih ukrepov pretežno ostaja podoben ali dodajajo nove.

Aktivnost v območju evra 6 % pod običajno

Tedenski indikator o aktivnosti v območju evra, ki ga izračunava banka ING, kaže, da je trenutna aktivnost v gospodarstvu pri vrednostih iz novembra in je okoli 6 % nižja kot povprečna aktivnost v zadnjih dveh letih (primer: april 2020: -25 %). Indikatorji, ki merijo aktivnost v proizvodnji, se še naprej izboljšujejo, medtem ko se mobilnost prebivalstva znižuje po zaprtju nujnih trgovin v Nemčiji in na Nizozemskem. Ti podatki sami po sebi ne pomenijo, da se tudi potrošnja korespondenčno niža, je pa v večji meri omejena na nujnejše dobrine. Zadetki na iskalnikih o pojmih kot so »brezposelnost, izguba službe« so nad decembrskimi nivoji, kar pomeni, da se skrb zaradi izgube zaposlitve nekoliko povečuje.

Pandemija z različnimi vplivi po regijah

Zdravstvene razmere v Evropi ostajajo zelo zaostrene. V Združenem kraljestvu in na Irskem število novo odkritih okužb narašča, pritisk na bolnišnično infrastrukturo je visok. V Španiji se je število okužb precej povečalo, ker so bili tudi dosednji zaježitveni ukrepi blagi in počasno implementirani. Razmere v Nemčiji in v skandinavskih državah se izboljšujejo, ker so bili zaježitveni ukrepi nekoliko obsežnejši. Tudi v zadnji skupini držav so jih pretežno podaljšali v februar, seveda pa ohranjajo fleksibilnost v primeru, da bi se številke izboljšale. V ZDA se faktor širjenja okužb znižuje, vendar število okužb ostaja visoko. Tudi na Kitajskem se je pojavil nov izbruh, ki potencialno ogroža praznovanje kitajskega novega leta (čez 3 tedne). Trenutno se pandemija najhitreje širi v Španiji, Afriki in Južni Ameriki. V tem času se je pojavilo tveganje, da vse različice cepiv morda ne bodo povsem ščitile pred novimi mutacijami virusa, prav tako je neznanka, koliko časa cepivo sploh štiti pred ponovno okužbo.

Francoski zaježitveni ukrepi zaenkrat vplivajo le na stagnacijo gospodarstva

V **Franciji se je poslovna klima v januarju** nekoliko izboljšala, in sicer predvsem v industriji in distribuciji blaga. V obeh dejavnostih je razpoloženje presešlo tisto iz marca 2020. Storitve in prodaja na drobno se na drugi strani soočajo z omejitvami.

Policijska ura, zaprtje gostinskih lokalov, prepoved kulturnih in športnih prireditev, prepoved obratovanja smučišč so ključni razlogi za slabše stanje v storitvah. V Franciji je poslovanje nenujnih trgovin pretežno dovoljeno, prav tako so odprte šole. V kolikor bi se odločili še za kakšne spremembe na teh segmentih, bi to pomenilo dodaten pritisk na ta sektor. V kolikor se ne bodo uvedli dodatni zaježitveni ukrepi, bi francoski BDP v 1. četrtnem letu 2021 ostal na podobnih nivojih kot v zadnjem četrtnem letu 2020. Cilj francoske vlade je doseči 6-odstotno rast BDP, vendar je v aktualnih okoliščinah verjetnejša med 4 in 5 %. Za Francijo je sicer zelo pomembna tudi zimska smučarska sezona v februarju, ki vsaj za zdaj zgloda ogrožena.

Poljsko gospodarstvo med odpornejšimi

Decembrske plače (izplačane v januarju) v zasebnem sektorju na Poljskem so bile medletno višje za 6,6 %, medtem ko je bilo število zaposlitev nižje za 1 %. Industrija je pričela zaposlovati, tako zaradi večjega števila naročil kot tudi večjega števila karanten (190 tisoč ljudi). V letošnjem letu naj bi se povprečna plača povečala za okoli 6,5 %, kar naj bi nudilo zagon domačemu povpraševanju. Ob tem je pričakovati, da se bo minimalna plača povečala za 7,7 % na 2.800 zlotov, kar znaša okoli 650 EUR (2.600 v 2020).

Potrošniki bolj optimistični glede finančnega stanja

Mnenje slovenskih potrošnikov je bilo januarja celo nekoliko višje kot decembra (+1), kar je bilo nad našimi pričakovanji (-2). Ob tem velja sicer opozoriti na spremembo metodologije, pri čemer ni znano, ali izmerjena sprememba dejansko upošteva te prilagoditve. Če pogledamo ključne segmente vprašalnika, gospodinjstva ocenjujejo svoje sedanje in prihodnje finančne stanje kot boljše od decembrskega. Primernost za varčevanje sicer označujejo kot slabše, kar je verjetno posledica nizkih obrestnih mer in končno tudi pričakovane implementacije negativnih obrestnih mer na visoke depozite.

Stanovanjska gradnja stavb s precej boljšimi obeti kot nestanovanjska

V decembru 2020 je bilo izdanih za 1 % več **gradbenih dovoljenj za stavbe** kot v novembru 2020. Za stanovanjske stavbe jih je bilo izdanih za 20 % več, za nestanovanjske stavbe pa za 11 % manj kot v prejšnjem mesecu. Z izdajo gradbenih dovoljenj v decembru 2020 je bilo predvidenih za 24 % več gradenj novih **stanovanj** kot v prejšnjem mesecu, njihova **površina** naj bi bila večja za 15 %. V celem letu 2020 je bilo načrtovanih za 8 % več novih stanovanj kot v letu 2019, njihova površina pa naj bi bila večja za 3 %. Če pogledamo celotno leto 2020, je bila z izdanimi gradbenimi dovoljenji predvidena površina vseh novih stavb za 5 % nižja, od tega pri stanovanjskih stavbah 6 % večja, pri nestanovanjskih pa manjša za 13 %. Dinamiki gradbenih dovoljenj za stavbe ne pripisujemo pomembne teže pri ugotavljanju trendov v gradbeništvu, saj se je denimo njihovo število zadnjih pet let zniževalo (tako pri stanovanjskih kot nestanovanjskih stavbah), medtem ko je vrednost gradbenih del pretežno naraščala. Ocenjujemo, da se bo stanovanjska gradnja še naprej povečevala, nestanovanjska pa bo odvisna od trendov v zasebnem sektorju, kjer pandemija narekuje previdnost pri tako dolgoročnih odločitvah.

Novembra več zaposlovanja v predelovalnih dejavnostih in zdravstvu

Pregled po dejavnostih pokaže, da se je **število delovno aktivnih oseb** v novembru 2020 na mesečni ravni znižalo v petnajstih, zvišalo pa v petih dejavnostih. Mesečno je bilo nižje za 0,1 % (820), medletno za 1,3 % (13,7 tisoč). Najbolj se je znižalo v gostinstvu, najbolj zvišalo pa v predelovalnih dejavnostih (za 1.160 na približno 202.300) ter v zdravstvu in socialnem varstvu (za 640 na nekaj več kot 68.800). V gostinstvu je bilo v novembru 2020 število delovno aktivnih (skupaj 33.300) nižje za približno 1,5 tisoč ali za 4,3 % nižje kot v oktobru 2020, glede na november 2019 je bilo nižje za 12,2 % (-4,6 tisoč). Upad je bil najopaznejši v starostni skupini 25–29 let. Pregled po **poklicnih skupinah** pokaže, da se je na mesečni ravni število delovno aktivnih oseb znotraj dejavnosti gostinstva najbolj znižalo v poklicni skupini natakarjev, kuharjev in kuhinjskih pomočnikov. Najbolj se je povečalo število delovno aktivnih oseb v poklicni skupini voznikov osebnih vozil, taksijev in lahkih dostavnih vozil.

Velike zamude pri dobavah iz Azije

V zadnjih osmih tednih se je tekoča tržna (spot) cena **najema tovornega kontejnerja** potrojila oziroma so se stroški najema prevoza tipičnega kontejnerja iz Azije v Evropo povečali z 2.000 na 9.000 dolarjev. Ta učinek je po naši oceni začasne narave in vpliva predvsem na najeme, ki prej niso bili že dogovorjeni. Vseeno se podaljšuje čas prevoza tudi zaradi velikih zamud pri pretovoru v azijskih pristaniščih. To potrjujejo tudi anketni vprašalniki podjetij o zamudah pri dobavah surovin in repromateriala iz Azije. Financial Times omenja, da se stroški prevoza kontejnerjev v ZDA niso povečali, saj je kitajska vlada velikim logističnim podjetjem oktobra omejila najvišjo možno tarifo. A tudi ameriška podjetja negodujejo nad zamiki pri dobavah.

Dogodki v prihodnjem tednu: glavnina pomembnih objav v sredo

Dan objave	Kazalec	Vir oz. poročevalec	Pomen
25. 1. 2021, ponedeljek	Gospodarska klima, Slovenija, januar 2021	Statistični urad RS	Splošno razpoloženje v gospodarstvu v zadnjih nekaj tednih
25. 1. 2021, ponedeljek	Energetika, Slovenija, december 2020	Statistični urad RS	Dinamika proizvodnje in porabe električne energije in porabe ključnih energentov
27. 1. 2021, sreda	Naročilo trajnih dobrin, ZDA	U. S. Census Bureau	Dinamika, pomembna za gibanja v ameriški industriji in izvoz evropske industrije v ZDA
27. 1. 2021, sreda	Zasedenje FED	FED	Spremembe pri morebitnem vodenju ekspanzivne monetarne politike
27. 1. 2021, sreda	Prihodek od prodaje v storitvenih dejavnostih, Slovenija, november 2020	Statistični urad RS	Nominalni prihodki v glavnih skupinah dejavnostih
27. 1. 2021, sreda	Prihodek od prodaje v trgovini na drobno, Slovenija, december 2020	Statistični urad RS	Gibanje realne in nominalne prodaje v ključnih skupinah v trgovini na drobno
27. 1. 2021, sreda	Indeksa nabavnih managerjev v predelovalnih dejavnostih v Avstriji	Unicredit Bank	Razpoloženje v avstrijski industriji
28. 1. 2021, četrtek	Gospodarska klima v EU-27	Eurostat	Splošno razpoloženje v evropskem gospodarstvu po državah v zadnjih nekaj tednih
29. 1. 2021, petek	Bilten Banke Slovenije	Banka Slovenije	Zelo podroben analitski pregled ključnih trendov v bančništvu in makroekonomskem okolju
30. 1. 2021, sobota	Kazalnik razpoloženja nabavnikov v storitvah, Kitajska, januar 2021	China Federation of Logistics and Purchasing	Anketa med 1200 kitajskimi družbami v 27 sektorjih

Bojan Ivanc, CFA, CAIA
glavni ekonomist pri Analitiki GZS

Semafor napovedi

Kazalnik	Zadnja/predhodna vrednost	Ciljna vrednost (ocena Analitike GZS)	Stopnja negotovosti ocene (1=nizka, 5=zelo visoka)
Gospodarska klima, Slovenija, januar 2021	-10,2	-9,0	4
Prihodek od prodaje v trgovini na drobno brez motornih goriv, Slovenija, dec. 2020/dec. 2019	-8,2 %	-7,5 %	3
Kazalnik razpoloženja nabavnikov v storitvah, Kitajska, januar 2021	55,7	55,0	3